UCHWAŁA NR XL/207/26
RADY GMINY KOBIELE WIELKIE

z dnia 9 czerwca 2026 r.

w sprawie zamiaru połączenia samorządowych instytucji kultury Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Kobielach Wielkich i Gminnej Biblioteki Publicznej w Kobielach Wielkich.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 9, art. 18 ust. 2 pkt 9 lit.h ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 662), art. 18 ust. 1 i 3, art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 457) oraz art. 13 ust. 1, 2, 7 i 8 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2393) uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. W celu efektywnego wykonywania zadań Gminy Kobiele Wielkie zmierzających do zaspokajania potrzeb wspólnoty w zakresie kultury, zamierza się z dniem 1 stycznia 2027 r. dokonać połączenia samorządowych instytucji kultury: Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Kobielach Wielkich i Gminnej Biblioteki Publicznej w Kobielach Wielkich, dla których organizatorem jest Gmina Kobiele Wielkie, w jedną samorządową instytucję kultury pod nazwą: „Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Kobielach Wielkich”.

2. Uzasadnienie zamiaru połączenia instytucji kultury stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

3. Połączenie, o którym mowa w ust. 1, nie spowoduje uszczerbku w wykonywaniu dotychczasowych zadań Gminnej Biblioteki Publicznej w Kobielach Wielkich oraz Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Kobielach Wielkich.

§ 2. Niniejszą uchwałę wraz z uzasadnieniem przekazuje się Krajowej Radzie Bibliotecznej oraz Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi celem zasięgnięcia opinii.

§ 3. Zobowiązuje się Wójta Gminy, po uzyskaniu opinii, o których mowa w §2, do wystąpienia z wnioskiem do ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego o wyrażenie zgody na połączenie samorządowych instytucji kultury, o których mowa w §1 ust. 1.

§ 4. Treść uchwały wraz z uzasadnieniem podaje się do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Kobiele Wielkie oraz poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Kobielach Wielkich, w Gminnej Bibliotece Publicznej w Kobielach Wielkich oraz w Gminnym Ośrodku Kultury Sportu w Kobielach Wielkich.

§ 5. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

mgr Adam Kleszczewski

Załącznik do uchwały nr XL/207/26

Rady Gminy Kobiele Wielkie

z dnia 9 czerwca 2026 r.

Uzasadnienie

Gmina Kobiele Wielkie jest organizatorem dla dwóch samorządowych instytucji kultury: Gminnej Biblioteki Publicznej w Kobielach Wielkich oraz Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Kobielach Wielkich. Niniejsza uchwała stanowi realizację uprawnień organizatora wynikających z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 457), który stanowi, że organizator może dokonać połączenia instytucji kultury, w tym instytucji kultury prowadzących działalność w różnych formach.

Stosownie do art. 19 powołanej ustawy, połączenie instytucji kultury polega na utworzeniu jednej instytucji, w której skład wchodzą pracownicy i mienie należące do instytucji podlegających połączeniu.

Wobec faktu, iż jedną z łączonych instytucji jest biblioteka publiczna, niniejsze postępowanie prowadzone jest z uwzględnieniem szczególnych regulacji zawartych w ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2393 z późn. zm.). Artykuł 10 tej ustawy stanowi, że „Biblioteka może stanowić samodzielną jednostkę organizacyjną albo wchodzić w skład innej jednostki". Artykuł 18 ust. 3 ustawy o bibliotekach stanowi wprost: „Biblioteka publiczna może stanowić samodzielną instytucję kultury albo wchodzić w skład innej instytucji kultury, w tym powstałej w wyniku połączenia, o którym mowa w art. 13 ust. 7". Kluczowy warunek materialnoprawny dopuszczalności połączenia określa art. 13 ust. 7 tejże ustawy: połączenie biblioteki publicznej z inną instytucją kultury jest dopuszczalne, „jeżeli połączenie nie spowoduje uszczerbku w wykonywaniu dotychczasowych zadań".

Niniejsza uchwała stanowi akt zamiaru połączenia podawany do publicznej wiadomości, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 13 ust. 2 ustawy o bibliotekach. Organizator jest bowiem zobowiązany na 6 miesięcy przed dniem wydania aktu o połączeniu, podziale lub likwidacji biblioteki podać do publicznej wiadomości informację o swoim zamiarze wraz z uzasadnieniem. Planowane połączenie ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2027 r., a niniejsza uchwała podejmowana jest z odpowiednim, ponad sześciomiesięcznym wyprzedzeniem, co w pełni wypełnia wymóg ustawowy.

Procedura łączenia wymaga ponadto, w myśl art. 13 ust. 7 i 8 ustawy o bibliotekach, zasięgnięcia opinii Krajowej Rady Bibliotecznej oraz właściwej wojewódzkiej biblioteki publicznej, a następnie uzyskania zgody ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Niniejsza uchwała jest pierwszym krokiem tej procedury.

Gminna Biblioteka Publiczna w Kobielach Wielkich funkcjonuje jako samodzielna samorządowa instytucja kultury. Obecna struktura zatrudnienia obejmuje: kierownika biblioteki (1 etat), pracownika ds. księgowości (1/8 etatu), pracownika gospodarczego (1/3 etatu).

Łącznie biblioteka zatrudnia zatem pracowników w wymiarze odpowiadającym niespełna 1,5 etatu. Biblioteka dysponuje wyodrębnionym budżetem, posiada osobowość prawną i prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych dla instytucji kultury.

Dotychczasowy kierownik Gminnej Biblioteki Publicznej w Kobielach Wielkich kończy swoją kadencję i złożył oświadczenie o braku zainteresowania jej przedłużeniem. Sytuacja ta stwarza bezpośrednie zagrożenie ciągłości funkcjonowania biblioteki. Brak kandydata na stanowisko kierownika samodzielnej instytucji kultury — wymagające nie tylko kompetencji bibliotekarskich, ale również zarządczych, administracyjnych i finansowych — w realiach małej gminy jest problemem poważnym i realnym. Podkreślić przy tym należy, że w aktualnej strukturze organizacyjnej biblioteki brak jest zastępcy kierownika, co stwarza istotne trudności już w chwili obecnej — utrudnia korzystanie z urlopów wypoczynkowych, chorobowych oraz powoduje zagrożenie ciągłości obsługi czytelników w przypadku nieobecności osoby kierującej placówką.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Kobielach Wielkich jest drugą samorządową instytucją kultury, dla której organizatorem jest Gmina Kobiele Wielkie. Obecna struktura zatrudnienia obejmuje: dyrektora, pracownika ds. księgowości (1/8 etatu), instruktora świetlicy (1 etat), pracownika gospodarczego (2/3 etatu), pracownika obsługi (3/4 etatu), instruktora (1 etat).

GOKiS i biblioteka zlokalizowane są w różnych budynkach, w odległości około 1 km od siebie, w tej samej miejscowości. Po połączeniu instytucji obie lokalizacje zostaną zachowane — biblioteka nadal będzie funkcjonowała w dotychczasowym miejscu, co zapewni mieszkańcom niezmieniony dostęp do jej usług.

Bezpośrednim i pilnym powodem podjęcia decyzji o zamiarze połączenia jest zakończenie kadencji kierownika Gminnej Biblioteki Publicznej i jego potwierdzona rezygnacja z ubiegania się o kolejną kadencję. Stanowisko kierownika samodzielnej instytucji kultury wiąże się z koniecznością jednoczesnego pełnienia funkcji organizatora życia bibliotecznego i menedżera instytucji publicznej. Kompetencje te — trudne do znalezienia w jednej osobie na rynku pracy małej gminy wiejskiej — skutkują poważnymi trudnościami w obsadzeniu tego stanowiska w drodze otwartego konkursu. Połączenie obu instytucji pod kierownictwem jednego dyrektora eliminuje to ryzyko, zapewniając stabilność organizacyjną i ciągłość zarządzania biblioteką.

Połączenie dwóch stosunkowo małych instytucji kultury w jedną silną jednostkę organizacyjną pozwoli na eliminację kosztów dublujących się stanowisk i funkcji administracyjnych. Dwie odrębne instytucje generują koszty dwóch odrębnych stanowisk kierowniczych, dwóch odrębnych umów z obsługą księgową, dwóch odrębnych systemów kontroli zarządczej, dwóch odrębnych systemów archiwizacji dokumentów i dwóch odrębnych stron BIP. Po połączeniu wydatki na administrację ulegną znaczącemu obniżeniu, a środki te zostaną przekierowane na realizację podstawowych celów statutowych obu instytucji.

Kluczową korzyścią jest możliwość przeznaczenia środków uwalnianych w wyniku ograniczenia kosztów administracyjnych (przede wszystkim wynagrodzenia kierownika biblioteki i pracownika gospodarczego biblioteki) na zatrudnienie pełnoetatowego bibliotekarza. Po połączeniu zostaną podjęte starania w celu zatrudnienia bibliotekarza posiadającego kwalifikacje wymagane ustawą o bibliotekach, co dotychczas — z uwagi na ograniczenia budżetowe — nie było możliwe. Obecna sytuacja, w której biblioteka nie dysponuje pełnoetatowym wykwalifikowanym bibliotekarzem, jest stanem wymagającym pilnej poprawy, a połączenie instytucji stwarza ku temu warunki finansowe.

Zarówno Gminna Biblioteka Publiczna, jak i Gminny Ośrodek Kultury i Sportu realizują zadania gminy w sferze zaspokajania potrzeb kulturalnych, edukacyjnych i czytelniczych mieszkańców. Wiele działań obu instytucji ma charakter komplementarny — organizowanie wydarzeń kulturalnych, promocja czytelnictwa, działalność edukacyjna i animacyjna dla różnych grup wiekowych. Obie instytucje od lat współpracują przy realizacji wspólnych wydarzeń kulturalnych. Połączenie formalizuje i pogłębia tę współpracę, tworząc ramy organizacyjne do jeszcze skuteczniejszego łączenia zasobów kadrowych i materialnych na rzecz lokalnej społeczności.

Istotnym argumentem przemawiającym za połączeniem obu instytucji jest również szczególne dziedzictwo kulturowe Gminy Kobiele Wielkie, związane z osobą Władysława Stanisława Reymonta. Kobiele Wielkie są miejscem urodzenia tego wybitnego pisarza i laureata Literackiej Nagrody Nobla. Okoliczność ta ma dla gminy znaczenie nie tylko historyczne, lecz także tożsamościowe i programowe, ponieważ postać Reymonta stanowi jeden z najważniejszych punktów odniesienia dla lokalnej działalności kulturalnej i edukacyjnej.

Na terenie gminy organizowane są wydarzenia, uroczystości i imprezy okolicznościowe związane z rocznicami urodzin Reymonta, jego twórczością oraz szerzej rozumianą tradycją reymontowską. Przykładem są obchody rocznicowe i wydarzenia plenerowe poświęcone Reymontowi, przygotowywane w Kobielach Wielkich jako ważny element lokalnego kalendarza kulturalnego. Działania te mają z natury charakter interdyscyplinarny, gdyż łączą elementy edukacji czytelniczej, promocji książki, animacji kultury, wydarzeń artystycznych oraz działań środowiskowych.

Dotychczas przedsięwzięcia związane z postacią Reymonta były organizowane przy współudziale obu instytucji kultury, tj. biblioteki i ośrodka kultury, co potwierdza ich faktyczną i praktyczną komplementarność. Połączenie obu jednostek w jedną instytucję kultury ułatwi planowanie, koordynację i promocję tego rodzaju wydarzeń, pozwoli sprawniej łączyć zasoby kadrowe i organizacyjne oraz stworzy bardziej przejrzyste ramy dla rozwijania oferty programowej wokół najważniejszego lokalnego dziedzictwa kulturowego. W efekcie połączenie nie tylko nie osłabi działalności bibliotecznej, lecz przeciwnie — umożliwi jej pełniejsze włączenie w realizację ważnych dla wspólnoty samorządowej przedsięwzięć związanych z promocją literatury, czytelnictwa i edukacji regionalnej, których naturalnym patronem pozostaje Władysław Stanisław Reymont.

Jako jedna, silniejsza instytucja kultury, połączony podmiot zyska lepszą pozycję w staraniach o finansowanie ze źródeł zewnętrznych — programów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowego Centrum Kultury, funduszy unijnych czy środków regionalnych. Połączone zasoby i szerszy zakres działalności zwiększają atrakcyjność wniosków grantowych i umożliwiają aplikowanie o środki

w ramach projektów, których realizacja wymaga potencjału wykraczającego poza możliwości każdej z instytucji z osobna. Zamiast dwóch małych instytucji aplikujących o środki w ograniczonym zakresie, powstanie jeden podmiot zdolny do prowadzenia bardziej ambitnych projektów kulturalnych.

Organizator wskazuje, iż połączenie obu jednostek nie będzie powodować uszczerbku w wykonywaniu dotychczasowych zadań biblioteki. Biblioteka po połączeniu nadal będzie funkcjonowała w dotychczasowej siedzibie. Godziny otwarcia biblioteki dla czytelników nie ulegną zmianie — organizator gwarantuje utrzymanie co najmniej dotychczasowego wymiaru czasowego dostępności usług bibliotecznych. Dostęp mieszkańców do zbiorów bibliotecznych i usług nie zostanie w żaden sposób ograniczony.

Organizator zapewnia, że środki finansowe przeznaczane na działalność biblioteczną — w szczególności na zakup nowości wydawniczych, uzupełnianie i konserwację księgozbioru, działalność informacyjną i udostępnianie zbiorów — będą utrzymywane na poziomie nie niższym niż dotychczas. Budżet połączonej instytucji będzie tak konstruowany, aby zagwarantować realizację zadań bibliotecznych na pełnym, dotychczasowym poziomie. Fakt posiadania jednego budżetu nie ogranicza możliwości finansowania biblioteki — wręcz przeciwnie, stwarza warunki do bardziej elastycznego i efektywnego dysponowania środkami publicznymi.

Po połączeniu, bez jakichkolwiek ograniczeń, kontynuowane będą wszystkie ustawowe zadania biblioteki, w tym:

1) gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych,

2) udostępnianie zbiorów na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz,

3) prowadzenie działalności informacyjnej, bibliograficznej i dokumentacyjnej,

4) pośredniczenie w wymianie międzybibliotecznej,

5) prowadzenie działalności czytelniczej, edukacyjnej i kulturalnej na rzecz lokalnej społeczności.

Zakres i sposób realizacji tych zadań pozostanie niezmieniony, a ich realizacja zostanie wzmocniona poprzez dostęp do zasobów kadrowych i infrastrukturalnych Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu.

W schemacie organizacyjnym połączonej instytucji zostanie wyodrębniona funkcja osoby odpowiedzialnej za całość spraw związanych z działalnością biblioteczną. Osoba ta — posiadająca wymagane ustawą o bibliotekach kwalifikacje zawodowe — będzie wpisana w strukturę organizacyjną nowej instytucji i będzie ponosiła pełną odpowiedzialność za wypełnianie zadań określonych w przepisach ustawy o bibliotekach. Dyrektor połączonej instytucji, dysponując pełnym budżetem, będzie zobowiązany do realizowania celów statutowych biblioteki.

Co istotne, sytuacja, w której biblioteka nie posiada zastępcy kierownika i napotyka trudności z zapewnieniem ciągłości obsługi, jest stanem gorszym od planowanego modelu docelowego — w połączonej instytucji, dysponującej liczniejszym zespołem pracowniczym (łącznie GOKiS i biblioteka) wzajemne zastępowanie pracowników będzie nie tylko możliwe, ale i naturalne.

Organizator gwarantuje, że po połączeniu zostaną zachowane wszelkie wymagania organizacyjne stawiane bibliotekom publicznym, określone przepisami ustawy o bibliotekach oraz rozporządzeniami wykonawczymi. Dyrektor połączonej instytucji będzie podlegał bieżącemu nadzorowi organizatora, a wykonanie zadań statutowych biblioteki będzie elementem oceny jego pracy.

Praktyka funkcjonowania w Polsce wielu gmin, które skutecznie połączyły swoje instytucje kultury — domy kultury i biblioteki — potwierdzają, że właściwie przeprowadzone połączenie przynosi pozytywne efekty.

Utrata odrębnej osobowości prawnej przez bibliotekę nie eliminuje możliwości pozyskiwania dofinansowania zewnętrznego na działalność biblioteczną — wręcz przeciwnie, poszerza tę możliwość. Połączona instytucja, posiadając osobowość prawną i szerszy zakres zadań, będzie mogła wnioskować o dofinansowanie zarówno dla zadań kulturalnych, jak i bibliotecznych jako jeden podmiot. Wiele programów ministerialnych i grantów samorządowych nie wymaga odrębnej osobowości prawnej biblioteki, a jedynie wykazania, że wnioskodawca realizuje zadania biblioteczne. Dyrektor połączonej instytucji, zarządzając całością działalności, będzie miał możliwość i obowiązek aktywnego poszukiwania zewnętrznych źródeł finansowania zadań bibliotecznych, co zostanie wprost wpisane w jego zakres obowiązków i cele do osiągnięcia.

Konkludując po połączeniu powstanie jedna samorządowa instytucja kultury, dla której organizatorem pozostanie Gmina Kobiele Wielkie. Nowa instytucja przejmie pracowników i mienie obu łączonych podmiotów. Nowa instytucja kultury będzie prowadzić pełną działalność merytoryczną w zakresie dotychczasowych zadań statutowych obu łączonych instytucji, ze szczególnym zagwarantowaniem realizacji zadań bibliotecznych określonych w ustawie o bibliotekach. Planowana data połączenia to 1 stycznia 2027 r.

Biorąc pod uwagę powyższe, zamiar połączenia Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Kobielach Wielkich z Gminną Biblioteką Publiczną w Kobielach Wielkich jest w pełni uzasadniony organizacyjnie, finansowo i merytorycznie. Wynika z konkretnej, pilnej potrzeby zapewnienia bibliotece stabilności organizacyjnej i kadrowej w sytuacji odejścia kierownika bez następcy, a jednocześnie otwiera trwałą perspektywę wzmocnienia działalności bibliotecznej — poprzez zatrudnienie wykwalifikowanego bibliotekarza i racjonalizację kosztów administracyjnych. Organizator przyjmuje wszystkie obowiązki wynikające z ustawy o bibliotekach oraz zapewni takie ukształtowania struktury organizacyjnej nowej instytucji, by zadania biblioteczne były realizowane w pełnym zakresie, na poziomie nie niższym niż dotychczas. Połączenie obu instytucji nie spowoduje uszczerbku w wykonywaniu dotychczasowych zadań biblioteki, wręcz przeciwnie stworzy realne warunki do ich pełniejszej i bardziej profesjonalnej realizacji.